

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені Данила Галицького
Факультет післядипломної освіти
Кафедра урології

ЗАТВЕРДЖУЮ

перший проректор з науково-педагогічної роботи

проф. Сергієнко В.О.

«__» _____ 202_р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

Рання діагностика та основні аспекти лікування ооурологічної патології. (Для сімейних лікарів).
(назва навчальної дисципліни)

Кількість навчальних годин: лекції – 6 год
практичні заняття – 20 год
семінарські заняття – 18 год
самостійна робота – 34 год
залік – 4 год
додаткові дисципліни – 8 год
всього – 90 годин.
Кредити ECTS – 3.

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри урології ФПДО
Протокол № ____
Від «__» _____ 202_р
Завідувач кафедри

Ухвалено профільною методичною комісією
ФПДО
Протокол № ____
Від «__» _____ 202_р
Голова профільної методичної
комісії

проф. Андрій БОРЖІЄВСЬКИЙ

Проф. Сергієнко В.О.

Львів 202_

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Мета і завдання циклу: удосконалення знань сімейних лікарів з питань сучасної діагностики, клінічному перебігу, лікуванню хворих з онкоурологічною патологією, Вивчити сучасний стан проблем, прогноз та працездатність .

Перелік питань, якими повинен володіти сімейний лікар по закінченні циклу тематичного удосконалення з урології:

1. Скринінг та рання діагностика онкоурологічних хворих.
2. Доброякісні та злоякісні захворювання нирок. Діагностика, клініка та лікування
3. Доброякісні та злоякісні захворювання порожнистої системи нирок діагностика, клініка та лікування.
4. Доброякісні та злоякісні пухлини сечоводу. Етіологія, патогенез, діагностика, клініка та лікування.
5. Лапароскопічні операції в онкоурології.
6. Доброякісні та злоякісні захворювання сечового міхура. Діагностика, клініка та лікування
7. Сучасні методи лікування пухлин сечового міхура, та простати.
8. Доброякісні та злоякісні захворювання простати. Діагностика, клініка та лікування
9. Доброякісні та злоякісні захворювання яєчок та статевого члену. Діагностика та лікування..
10. Трансуретральна резекція при пухлинах сечового міхура . Хіміотерапія при раку сечового міхура. Уро БЦЖ. Променева терапія при раку сечового міхура.

Контингент: лікарі загальної практики – сімейний лікар.

Форма контролю – іспит.

РОЗРАХУНОК НАВЧАЛЬНИХ ГОДИН НА ЦИКЛІ ТУ

№ з/п	Тематика	Кількість годин				
		лекції	практ	сем	самост	всього
1.	Навчання на кафедрі	6	20	18	34	78
	<i>Іспит на кафедрі</i>			4		4
2.	Додаткові дисципліни					
	<i>Медицина катастроф і надзвичайні стани</i>		2			2
	<i>Основи раціональної фармакотерапії</i>		2			2
	<i>Медичне і фармацевтичне право</i>		2			2
	<i>Новітні інформаційні технології в медицині і фармації</i>		2			2

	Всього на циклі ТУ	6	28	22	34	90
--	---------------------------	----------	-----------	-----------	-----------	-----------

Склад робочої групи:

1. Боржієвський А.Ц., проф., зав. каф. урології ФПДО
2. Пасічник С.М., проф., завуч кафедри урології ФПДО
3. Воробець Д. З. проф., відповідальний за наукову роботу кафедри урології ФПДО

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ

Рання діагностика та основні аспекти лікування окоурологічної патології. (Для сімейних лікарів).

№ з/п	Тема лекції	К-ть годин
1.	Доброякісні та злоякісні захворювання Нирок, сечоводів. Діагностика та лікування.	2
2.	Доброякісні та злоякісні захворювання сечового міхура та простати. Діагностика та лікування.	2
3.	Доброякісні та злоякісні захворювання яєчок та статевого члену. Діагностика, патогенез та лікування.	2
Всього:		6 год

Рекомендований план проведення практичних занять.

№	Тема	К-сть практ. годин	К-сть семінар. годин
1	Скринінг та рання діагностика онкоурологічних хворих.	2	
2	Доброякісні та злоякісні захворювання нирок, діагностика та лікування.		2
3	Доброякісні та злоякісні захворювання порожнистої системи нирок, діагностика та лікування.		2
4	Доброякісні та злоякісні пухлини сечоводу, діагностика та лікування.		2
5	Доброякісні та злоякісні захворювання сечового міхура, діагностика та лікування.	2	
6	Сучасні методи лікування пухлин сечового міхура.	2	
7	Доброякісні та злоякісні захворювання простати, діагностика та лікування.	2	2

8	Сучасні методи лікування доброякісних та злоякісних пухлин простати.	2	2
9	ДОБРОЯКІСНІ ТА ЗЛОЯКІСНІ ЗАХВОРЮВАННЯ ЯЄЧОК ТА СТАТЕВОГО ЧЛЕНУ, ДІАГНОСТИКА ТА ЛІКУВАННЯ.		2
10	Гормон резистентний рак простати. Методики лікування гормон резистентного раку.	2	
11	Уро БЦЖ. Променева терапія при раку сечового міхура.	2	
12	Трансуретральна резекція при пухлинах сечового міхура	2	2
13	Операції на нирках і сечоводах. Оперативні доступи. Види нефректотомій .	2	2
14	Хіміотерапія при раку сечового міхура.		2
15	Лапароскопічні операції в онкоурології.	2	
16	Іспит		
17	Загальна кількість годин:	20 год.	18 год.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН САМОПІДГОТОВКИ

Рання діагностика та основні аспекти лікування онкоурологічної патології. (Для сімейних лікарів).

№ з/п	Тема самостійного заняття	К-сть год
1.	Скринінг та рання діагностика онкоурологічних хворих.	4
2.	Доброякісні та злоякісні захворювання нирок, діагностика та лікування.	2
3.	Доброякісні та злоякісні захворювання порожнистої системи нирок, діагностика та лікування.	2
4.	Доброякісні та злоякісні пухлини сечоводу, діагностика та лікування.	2
5.	Доброякісні та злоякісні захворювання сечового міхура, діагностика та лікування.	4
6.	Доброякісні та злоякісні захворювання простати, діагностика та лікування.	2
7.	ДОБРОЯКІСНІ ТА ЗЛОЯКІСНІ ЗАХВОРЮВАННЯ ЯЄЧОК ТА СТАТЕВОГО ЧЛЕНУ, ДІАГНОСТИКА ТА ЛІКУВАННЯ.	2
8.	Гормон резистентний рак простати. Методики лікування гормон резистентного раку.	2

9.	Уро БЦЖ. Променева терапія при раку сечового міхура.	4
10	Трансуретральна резекція при пухлинах сечового міхура	2
11	Операції на нирках і сечоводах. Оперативні доступи. Види нефректомії .	4
12	Хіміотерапія при раку сечового міхура.	4
	Всього	34 год

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Тема: *Етіологія, клініка, діагностика сечокам'яної хвороби.*

Сечокам'яна хвороба – етіологічні чинники розвитку. Значення змін у рН сечі у розвитку сечокам'яної хвороби. Етіологія, клініка, діагностика сечокам'яної хвороби. Поняття та причини цистинурії, гліцинурії, ксантинурії, оксалурії, уратурії генералізованої аміноацидурії, галактоземії, фруктоземії. Нирковий тубулярний ацидоз, як причина розвитку сечокам'яної хвороби. Аномалії сечовивідних шляхів у розвитку сечокам'яної хвороби. Інші причини сечокам'яної хвороби - процеси, що зумовлюють обтурацію сечових шляхів, нейрогенні захворювання (дискінезії) сечових шляхів, запальні й паразитарні ураження сечових шляхів, сторонні тіла в сечових шляхах, травми, кліматичні й географічні чинники, порушення харчування, вітамінного балансу.

Хімічний склад каменів - камені з оксалатів кальцію, фосфатні камені (фосфати), фосфатно-магнієві та карбонатні (карбонати) камені, урати, цистинові, холестеринові камені, білкові камені. Значення величини, форми та локалізації каменя. Патоморфологія. Зміни в нирках при сечокам'яній хворобі. Розширення чашечково-мискової системи, запальні зміни.

Клінічна картина. Основні симптоми сечокам'яної хвороби. Біль, анурія, гематурія. Клінічний перебіг захворювання. Гостра недостатність нирок при сечокам'яній хворобі. Діагностичні методи при сечокам'яній хворобі.

Загальноклінічні дослідження. Ультразвукові, рентгенологічні та радіонуклідні методи дослідження. Диференціальна діагностика.

Тема: *Сучасні методи діагностики сечокам'яної хвороби.*

Сучасні діагностичні методи при сечокам'яній хворобі. Загально клінічні методи дослідження. Ультразвукові, рентгенологічні та радіонуклідні методи дослідження. Оглядова, екскреторна урографія, ретроградна уретеропієлографія. Ретроградна пневмо- і пієлографія. Методика введення рентген контрастної речовини. Основи дешифровки рентгенологічного знімку при діагностиці сечокам'яної хвороби. Ультразвукове сканування нирок та сечового міхура. Сканографія і сцинтиграфія. Комп'ютерна томографія – покази до застосування. Хромоцистоскопія. Ниркова ангиографія.

Тема: *Ниркова коліка. Діагностика, диференційна діагностика, тактика лікування.*

Етіологія і патогенез ниркової коліки. Клінічні прояви ниркової коліки. Точки іррадіації болю. Основні діагностичні методи. Зміни в загальному аналізі сечі та крові. Ультразвукова та рентгенологічна картина при нирковій коліці. Диференційна діагностика ниркової коліці із: гострим апендицитом, гострим процесом у черевній порожнині, гострою непрохідністю кишок, гострим холециститом, гострим панкреатитом, проривом виразки шлунка і дванадцятипалої кишки, туберкульозом нирки і сечовода, тазовим флеболітом.

Тактика лікування при нирковій коліці. Методи знеболення. Покази до катетеризації сечоводу. Методика новокаїнової блокади сім'яного канатика у чоловіків. Покази до оперативного втручання. Профілактика рецидивів ниркової коліки.

Тема: *Камені нирок, сучасні методи лікування.*

Сучасні методи лікування каменів нирок. Вибір тактики лікування каменів нирок враховуючи їхній хімічний склад, розмір і локалізацію. Методи знеболення при больовому синдромі. Стимуляція діурезу. Літолітична терапія при лікуванні каменів нирок. Основні групи препаратів. Методи подрібнення каменів. Екстракорпоральна шокохвильова літотрипсія – покази та методика виконання. Перкутанна ультразвукова літотрипсія. Оперативне лікування при каменях нирок. Показання до відкритої операції. Органозберігаючі операції - видалення каменя, резекція нирки. Доступи до нирки: Федоровим, Бергманом-Ізраелем, задньолатеральний, задньомедіальний, міжм'язовий, задній косопоперечний з пересіканням широкого м'яза спини, передній міжм'язовий за Погорелком. Методи профілактики і метафілактики каменів нирок.

Тема: *Камені сечоводів, клінічні прояви. Діагностика і лікування.*

Основні клінічні прояви каменів сечоводів. Клінічний перебіг захворювання. Точки іррадіації болю. Методи знеболення при больовому синдромі. Диференційна діагностика каменів сечоводів. Сучасні діагностичні методи. Зміни в загальному аналізі сечі та крові. Ультразвукова та рентгенологічна картина при каменях сечоводів. Комп'ютерна томографія – покази до виконання. Тактика лікування. Медикаментозна терапія – стимуляція діурезу, протибольова, спазмолітична, протизапальна, літолітична. Методи видалення та подрібнення каменів. Покази до хірургічного лікування. Методика уретеролітотомії, можливі ускладнення. Застосування екстракорпоральної шокохвильової та перкутанної ультразвукової літотрипсії. Профілактика виникнення каменів сечоводів.

Тема: *Камені сечового міхура. Етіопатогенез. Клінічні прояви. Діагностика лікування.*

Етіологія та патогенез каменів сечового міхура. Сучасна класифікація. Клінічна картина та перебіг захворювання. Методи діагностики каменів сечового міхура – цистоскопія, ультрасонографія, рентгенографія, цистографія, пневмо-цистографія.

Диференційна діагностика із цистиом, доброякісною гіперплазією простати, звуженням сечівника. Методи лікування. Оперативні методи видалення конкременту – літотрипсія, покази, хід операції. Ведення хворого у післяопераційному періоді. Лікування гострого запального процесу спричиненого каменем сечового міхура. Методи ліквідації каменів дивертикула сечового міхура. Профілактика виникнення каменів сечового міхура.

Тема: *Каміні передміхурової залози і сечівника. Етіопатогенез. Прояви. Діагностика і лікування.*

Етіологія та патогенез каменів передміхурової залози та сечівника. Переважна локалізація каменів. Клінічні прояви захворювання. Вплив каменів передміхурової залози на статеву функцію чоловіків. Сучасні методи діагностики каменів передміхурової залози та сечівника. Загально клінічні методи обстеження. Пальцеве ректальне дослідження. Ультрасонографічна та рентгенографічна картина. Консервативні і оперативні методи лікування. Лікування гострих запальних процесів викликаних каменем – простатиту та уретриту. Профілактика виникнення каменів сечового міхура.

Тема: *Запальні ускладнення сечокам'яної хвороби. Патогенез, клініка, лікування та профілактика.*

Причини та механізм розвитку запальних ускладнень сечокам'яної хвороби. Класифікація. Основні клінічні прояви та перебіг. Залежність розвитку запального ускладнення від локалізації каменю. Основні діагностичні методи. Зміни в загальному аналізі сечі та крові. Бактеріологічне дослідження сечі та антибіотикограма. Ультразвуковий, рентгенологічний, радіонуклідні методи дослідження. Покази до виконання комп'ютерної томографії. Тактика лікування, основні групи препаратів. Сучасні схеми протизапальної терапії. Оперативне лікування гострих запальних процесів – паранефрит, піонефроз, абсцес, карбункул нирки. Профілактика запальних ускладнень сечокам'яної хвороби.

Тема: *Калькульозний пієлонефрит як ускладнення сечокам'яної хвороби. Принципи діагностики і лікування.*

Етіопатогенез калькульозного пієлонефриту. Кореляція розмірів конкременту та часу його перебування в нирковій мисці із розвитком калькульозного пієлонефриту. Клінічна картина та перебіг захворювання. Діагностика. Патологічні зміни в загальному аналізі сечі та крові. Застосування ультразвукового, рентгенологічного, радіонуклідного методів дослідження. Комп'ютерна томографія. Тактика лікування, основні групи препаратів. Поетапні схеми терапії. Оперативне лікування гострих калькульозного пієлонефриту. Профілактика калькульозного пієлонефриту.

Тема: *Кораловидні камені нирок. Виникнення, діагностика.*

Механізм та причини виникнення кораловидних каменів нирок. Класифікація кораловидних каменів. Клінічні прояви. Сучасні діагностичні методи. Зміни в загальному аналізі сечі та крові. Ультразвукова та рентгенологічна картина при кораловидних каменях нирок. Оглядова, екскреторна урографії, ретроградна уретеропієлографія. Диференційна діагностика. Тактика лікування при кораловидних каменях нирок. Покази до оперативного лікування. Доступи до нирки. Пієлолітотомія - хід оперативного втручання. Види нефротомій. Ліквідація запального процесу в післяопераційному періоді. Профілактика виникнення кораловидних каменів нирок.

Тема: *Консервативні методи лікування сечокам'яної хвороби.*

Сучасні консервативні методи лікування сечокам'яної хвороби. Лікування больового синдрому. Спазмолітична терапія. Методика новокаїнової блокади сім'яного канатика у чоловіків. Принципи підвищення діурезу. Фітопрепарати та настої сечогінних засобів. Літолітична терапія. Основні групи препаратів. Покази та

методи підлучення сечі. Протизапальна терапія при розвитку запальних ускладнень. Значення дієтотерапії у лікуванні сечокам'яної хвороби. Дієта у залежності від хімічного складу каменю. Слабомінералізовані води. Покази до оперативного втручання при неефективності консервативної терапії.

Тема: *Ендоскопічні методи лікування сечокам'яної хвороби.*

Ендоскопічні методи лікування сечокам'яної хвороби у сучасному лікуванні сечокам'яної хвороби. Покази до застосування ендоскопічного оперативного втручання. Види ендоскопічних операцій. Необхідне технічне забезпечення для виконання ендоскопічного втручання. Види доступів до нирки та сечоводу. Хід операції при видаленні каменю нирки. Можливі труднощі та ускладнення операції. Метод ендоскопічного видалення каменів сечоводу – хід операції, ускладнення. Технічні особливості, труднощі та переваги ендоскопічних оперативних втручань при сечокам'яній хворобі. Профілактика та лікування ускладнень.

Тема: *Операції на нирках і сечоводах у лікуванні сечокам'яної хвороби. Оперативні доступи.*

Операції на нирках і сечоводах у лікуванні сечокам'яної хвороби. Покази до оперативного втручання на нирці з приводу сечокам'яної хвороби. Доступи до нирки: Федоровим, Бергманом-Ізраєлем, задньолатеральний, задньомедіальний, міжм'язовий, задній косопоперечний з пересіканням широкого м'яза спини, передній міжм'язовий за Погорєлком. Методика та хід виконання операції. Можливі ускладнення та їх профілактика і лікування. Покази до оперативного втручання на сечоводах при лікуванні сечокам'яної хвороби. Доступи до сечоводів: позаочеревинні, черезочеревинні та комбіновані. Доступи за Федоровим, Цулукідзе, Дерев'янко, Пироговим. Хід оперативного втручання. Лікування післяопераційних ускладнень. Ведення хворих в післяопераційному періоді.

Тема: *Санаторно-курортне лікування при сечокам'яній хворобі.*

Принципи санаторно-курортного лікування при сечокам'яній хворобі. Методи підвищення діурезу та виведення солей з організму. Режим перебування хворих на санаторно-курортному лікуванні сечокам'яної хвороби. Значення дієти у лікуванні сечокам'яної хвороби. Слабомінералізовані води: Єсентуки, Нафтуса, Саїрме, Смирновська, Слав'яновська, Боржомі, Доломітний нарзан, Арзні. Фізіопроцедури при лікуванні сечокам'яної хвороби. Принципи профілактики рецидиву сечокам'яної хвороби, а також больового синдрому. Терапевтичний ефект перебування хворих з сечокам'яною хворобою на санаторно-курортному лікуванні.

Тема: *Профілактика і метафілактика сечокам'яної хвороби.*

Комплекс реабілітаційних заходів щодо запобігання розвитку сечокам'яної хвороби: лікування порушень обміну, які зумовлюють утворення каменів; боротьба з інфекцією сечових шляхів (призначення тривалої цілеспрямованої антибактеріальної терапії з урахуванням чутливості мікрофлори сечі); ліквідація порушень систем зсідання і протизсідання крові, ліпідного, білкового та вуглеводного обмінів тощо; підтримування відносної густини сечі на необхідному рівні; зменшення концентрації солей у сечі, підвищення їх розчинності і посилення виведення з організму (з урахуванням функції нирок, рН сечі, хімічного складу каменя, віку хворого, стану інших органів і систем тощо); санаторно-курортне лікування; працевлаштування хворих на хронічну недостатність нирок. Важливість диспансерного нагляду хворих на сечокам'яну хворобу.

Зав. кафедрою урології ЛНМУ

д.м.н., проф. Боржієвський А. Ц.
